

Interne notater

STATISTISK SENTRALBYRÅ

83/3

31. januar 1983

STATISTISK SENTRALBYRÅS LANGTIDSPROGRAM 1983 - 1988

MARKEDSFØRING

INNHold

	Side
1. Innledning	1
1.1. Notatets gyldighet	1
1.2. Historikk	1
2. Registrering av brukerbehov	3
2.1. Innledning	3
2.2. Undersøkelse blant brukere av Statistisk årbok	3
2.3. Undersøkelse blant brukere av Økonomisk utsyn	3
2.4. Statistikkbrukerundersøkelse 1980/81	3
2.5. Registrering av henvendelser til Fagavdelingen og Informasjonsavdelingen i uke 5/1982	4
2.6. Avisenes bruk av pressemeldinger	5
3. Dokumentasjon av statistikken	5
3.1. Innledning	5
3.2. Skisse av nåværende system	6
3.3. Samarbeid på nordisk og/eller nasjonal basis	6
3.4. Krav til dokumentasjonssystem for statistikk i 1980-årene	7
4. Tilgang til data	8
4.1. Innledning	8
4.2. Presentasjonssystemet	8
4.3. Presentasjonsformen publikasjoner og mikrofiche	9
4.4. Presentasjonsformen databaser	11
4.5. Formidling via Teledata og tekst-TV	12
5. Bruk av statistikk	12
5.1. Statistikkbrukerne	12
5.2. Undervisning i bruk av Byråets statistikk	13
6. Biblioteket og opplysningstjenesten	14
6.1. Biblioteket	14
6.2. Opplysningstjenesten	15
7. Generell informasjonsvirksomhet	15
7.1. Formålet med informasjonsvirksomheten	15
7.2. Massemedienes omtale av Byrået	18
7.3. Hvordan Byrået kan bruke massemediene	18
7.4. Andre påvirkningskanaler og muligheter	19
7.5. Informasjonsvirksomheten internt	19
8. Oppsummering av tiltakene og drøfting av ressursbehovene	20
Figurer	
1. Skisse av presentasjonssystem	10
2. Rileys sosiologiske kommunikasjonsmodell	16
3. Skisse av kommunikasjonsprosess	17

1. INNLEDNING

1.1. Notatets gyldighet

Ledelsen i Statistisk Sentralbyrå behandlet utkastet til dette notatet etter at manuskriptet til "Statistisk Sentralbyrå PERSPEKTIV FOR 1980-ÅRENE, Rapport 82/28 - perspektivnotatet - var under trykking. Dette notatet - markedsføringsnotatet - er på enkelte punkter en utdyping av perspektivnotatet. Det kan derfor forekomme ulikheter i de retningslinjer som skisseres. Der det måtte være tilfellet, er det ledelsens syn at det er markedsføringsnotatet som gjelder.

1.2. Historikk

De retningslinjer som ble trukket opp i notat nr. 15 Langtidsprogrammet 1976-80: Et langtidsprogram for markedsføringen av den offisielle statistikk (JBj/SOw, 2/6-75), har inntil nå vært lagt til grunn for Informasjonsavdelingens virksomhet. Det er derfor naturlig innledningsvis å gi et resymé av hovedretningslinjene og kommentere i hvilken grad programmet er fulgt.

I programnotatets avsnitt 2 ble målene skissert slik:

1. Å gi kunnskap om det Byrået har og kan skaffe av statistikkprodukter av interesse for de ulike brukergrupper
2. Å medvirke til at statistikkproduktene kommer ut til så mange som mulig av de brukere som kan ha nytte av dem
3. Å fremme en hensiktsmessig og forsvarlig bruk av statistikken på så mange områder som mulig

I notatet ble det foretatt en segmentering av brukergruppene. I alt var det skissert 10 grupper basert på denne hovedinndelingen i offentlige etater, forskere og forskningsinstitusjoner, næringsliv og næringslivsorganisasjoner, massemedia, utdanningsinstitusjoner, utlandet og til slutt den interesserte allmennhet. Denne inndeling, med en viss rotering av rekkefølgen, er brukt bl.a. ved grupperingen av mottakere av statistikk i henhold til forsendelsesregisteret, og den har vært retningsgivende ved utarbeidelsen av mer detaljerte markedsføringsplaner som er skissert i de årlige arbeidsprogrammene for avdelingen.

I det følgende vil vi se på de tiltak som ble foreslått, og diskutere i hvilken grad de er gjennomført. Dette er tidligere gjort mer detaljert i "Vedlegg til programnotatet for Informasjonsavdelingen, arbeidsprogrammet 1980/84 vurdert mot Langtidsprogramnotat nr. 15" (LiA/MeS, 10/9-79).

Vi vil først liste opp de tiltak som er gjennomført.

a) Avgrensning av brukergrupper og oversikt over spredningen av statistikken i dag

For å få en oversikt over brukergruppene, som allerede var registrert som faste gratismottakere, og for å ha et verktøy for markedssegmenteringen, ble det i 1977 utarbeidet en oversikt over brukerkategorier etter et pyramidisk grupperingssystem. Det brukes i Forsendelsesregistret, som i 1977 ble lagt om fra et platerregister til EDB, sammen med et tilsvarende grupperingssystem for publikasjonstitler. Byrået fikk da et fleksibelt system som gjør det mulig å kontakte de enkelte brukergrupper systematisk. Systemet gir også mulighet for å kjøre ut tabeller, som viser brukerstrukturen for de enkelte publikasjoner, eller for publikasjoner innen et emneområde.

Denne avgrensningen i brukergrupper har vist seg nyttig både ved opplagsfastsetting, markedsføring og kontroll av gratis forsendelse. Den forutsettes brukt også i 1980-årene.

b) Utvikling av håndbiblioteker med statistikk for bestemte brukergrupper

Dette arbeidet ble gitt meget høy prioritet i de første par år av planleggingsperioden. Primært ble det tatt sikte på at alle offentlige etater som var berettiget til å motta statistikk gratis, skulle få mulighet for å bygge opp sine håndbibliotek. For noen grupper ble det sentralt fastlagt

hvilke basispublikasjoner som var en "nødvendighet" for vedkommende etat, men alle etater som er registrert i forsendelsesregisteret, er tilskrevet minst én gang, de fleste to eller tre ganger med utskrift av hva de mottar, oversikter over hva Byrået utgir og bestillingssedler for hva de ønsker. Pr. i dag har vi 4 560 håndbiblioteker spredt rundt i departementene, underliggende sentrale organer og i statlig lokalforvaltning. I fylkeskommunale og kommunale etater fins i dag 2 415 håndbiblioteker. Større etater med flere kontorer eller fagavdelinger og som har eget sentralt bibliotek eller arkiv, har som regel ett sett av alt Byrået utgir tilgjengelig for utlån, supplert med håndbibliotek på de enkelte kontorer/fagavdelinger.

Alle universiteter, distriktshøgskoler og de fleste andre høyskoler og fylkesbiblioteker får minst et eksemplar av all statistikk Byrået utgir, mens mindre bibliotek og sterkt fagorienterte høyskoler har et utvalg av statistikken.

Statistikken er således relativt lett tilgjengelig for viktige brukergrupper over hele landet, men ved kontroller har det vist seg at bibliotekarene og andre brukere har problemer med å orientere seg i den store mengde statistikk Byrået utgir.

c) Utarbeiding av "salgsorienterte" brosjyrer for næringslivet med opplysninger om Byråets statistikk

Tiltak som er gjennomført er utarbeiding av en brosjyre om energistatistikk, en om priser og prisindekser og en enkel brosjyre om deler av samferdselsstatistikken. Den siste brosjyren var lagt opp som tilbakerapportering, og skulle virke som insitament for oppgavegiverne.

d) Lister over Byråets publikasjoner

Det viktigste under dette punkt: en månedlig oversikt over hva som er kommet ut, ble satt i gang umiddelbart. Oversikten "Månedens publikasjoner fra Statistisk Sentralbyrå" spres nå via Statens trykksaksekspedisjon til vel 5 000 mottakere innen sentral og lokal statsadministrasjon og kommuneadministrasjon. I tillegg distribueres vel 300 eksemplarer via Byråets forsendelsesregister. Vi har registrert at denne listen i stor utstrekning brukes som bestillingsliste, og synes å være en meget viktig del av Byråets informasjonsvirksomhet. En av grunnene er den ingress som er med om hver publikasjon.

Når det gjelder de øvrige lister over Byråets publikasjoner og tjenester, Publikasjoner fra Statistisk Sentralbyrå, Veiviser og Hvem svarer på hva i Statistisk Sentralbyrå, er disse i grove trekk uendret fra tidligere. Den viktigste endring som er gjort i programperioden, er at "Publikasjoner fra" nå gir både alfabetiske og emnegrupperte lister over NOS og SA, men listene er fremdeles ufullstendige fordi oversikter over publikasjoner i seriene SØS, ART og RAPP mangler.

e) Annonser i dagspressen om Byråets publikasjoner

Statens informasjonstjeneste har laget en fast lay-out for Byråets annonser, og denne rammen har vært brukt siden 1976/77. Da det ikke har vært bevilget penger til annonsering på Byråets budsjett, har vi vært avhengig av å få dekket annonsering av avisstøtten. Annonseringen har derfor vært konsentrert om publikasjoner som antas å være av interesse for store brukergrupper. I forbindelse med folketellingen, ble det gjennomført en mer målrettet og systematisk annonsekampanje.

f) Mer intensiv bruk av dagspresse, fagtidsskrifter og NRK i markedsføringen

Dette tiltaket er bare gjennomført i begrenset utstrekning. I forbindelse med Byråets 100-års jubileum i 1976 ble distribusjon av artikkelstoff systematisert, og med meget godt resultat. Også i forbindelse med folketellingen i 1980 ble såvel fagtidsskrifter som dagspresse og NRK godt utnyttet. Ellers er massemediene, og da spesielt NRK, brukt ved utgivelsen av Sosialt utsyn, og i forbindelse med publiseringen av resultater av undersøkelser av mer allmenn interesse (levetår, ferie, fruktbarhet o.l.), foruten i forbindelse med utgivelsen av Økonomisk utsyn. Det har vært lagt vekt på å få en journalistisk vri på meldingene i Aktuell statistikk.

g) Informasjonstiltak og direkte kontakt overfor bestemte brukergrupper

I begynnelsen av programperioden ble det i samarbeid med Miljøverndepartementet avholdt møter med fylkeskommunal og kommunal ledelse i hvert fylke med orientering om Byråets statistikk.

Andre byråmedarbeidere, fortrinnsvis representanter fra Informasjonsavdelingen og Folketellingskontoret har besøkt flere universiteter og distriktshøyskoler, fylkesbibliotek og journalistiskoler med orientering om Byråets statistikk generelt, og om spesielle emner. Tilbudet om forelesning ved de ulike utdanningsinstitusjoner blir gjerne meget vel mottatt, og institusjonene tar også ofte selv initiativ og ber om å få forelesere fra Byrådet.

Et tiltak som ikke eksplisitt ble nevnt i notat nr. 15, men som er gjennomført, er utarbeiding av undervisningsmaterieell. Det viktigste er lærerhefte og oppgavehefte i tilknytning til Statistisk årbok. Det er i alt, i løpet av to skoleår, distribuert materieell til nesten 2 000 klasser, og 26 500 elevhefter.

h) Billedmateriale, film

Det eneste billedmateriale og film som er utarbeidet, er filmen som ble vist i TV i forbindelse med 100-års jubileet (2 ganger) og et billedbånd laget i forbindelse med 100-års jubileet, men distribuert til grunnskolene et par år etterpå. Materialet tilbys gjennom Statens filmsentral, og er beregnet på lavere klasser. Det har ikke lyktes oss å få statistikk som viser i hvilken utstrekning billedbåndene er blitt nyttet i skolene.

2. REGISTRERING AV BRUKERBEHOV

2.1. Innledning

For å få et grunnlag for prioritering av statistikkproduksjonen og grunnlag for markedsføringen av statistikken, ble det besluttet å gjennomføre en brukerundersøkelse. Rammeopplegget ble skissert i notat av 22/12-76 (LiA/S0w), og de enkelte ledd er senere lagt fram som prosjekter i Informasjonsavdelingens arbeidsprogrammer for 1979, 1980, 1981 og 1982.

2.2. Undersøkelse blant brukere av Statistisk årbok

Fordi det var besluttet at Statistisk årbok burde revideres, var det naturlig å starte med å søke å få brukernes vurdering av Årboka. Dette ble gjort ved at det ble lagt et spørreskjema i samtlige utgaver av Statistisk årbok 1979 før den ble distribuert. Resultatene foreligger i Interne notater 80/19.

2.3. Undersøkelse blant brukere av Økonomisk utsyn

Resultatene er presentert i Interne notater 80/36.

2.4. Statistikkbrukerundersøkelse 1980-81

Ifølge rammeopplegget for brukerundersøkelsene skulle det også gjennomføres en mer generell kartlegging av bruken av Byråets produkter. Statens rasjonaliseringsdirektorat tilbød sin assistanse til en del av denne undersøkelsen: registrering av brukerbehov i departementene. Dette tilbudet ble akseptert av Byråets ledelse tidlig i 1980.

Delformålet med den store statistikkbrukerundersøkelsen ble skissert slik:

- a) Kartlegge faktisk bruk og vurdering av statistikkens brukbarhet blant departementsansatte og innen næringslivet
- b) Vurdering av statistikkens brukbarhet blant faste mottakere innen sentraladministrasjon, den sivile ytre etat og innen fylkeskommuner og kommuner

Valg av metode, utarbeiding av spørreskjema og planlegging av hovedundersøkelsen ble foretatt av Byrået. For å få mest mulig nøytrale kommentarer ble det besluttet at undersøkelsen blant departementsansatte skulle gjennomføres av R-direktoratet. Direktoratet trakk utvalg, sendte ut skjemaer og følgeskriv og var postkasse for svarene. Disse skjemaene ble også kodet i R-direktoratet. Byrået gjennomførte selv undersøkelsen blant et utvalg av de øvrige faste mottakere, og et tredje utvalg, trukket fra Byråets bedrifts- og foretaksregister. Felles for alle tre utvalg var spørreskjema og metoden postundersøkelse.

R-direktoratet gjennomførte i tillegg til postundersøkelsen en rekke personlige intervjuer med enkeltpersoner og grupper av brukere innen de enkelte departementer. Skjemaene fra postundersøkelsen ble for alle 3 utvalg bearbeidet i Byrået, men det ble laget to rapporter. R-direktoratet har i sin Rapport 1982:3 lagt hovedvekt på kartlegging av behovet for statistikk i departementene og på resultatene av de personlige intervjuene. I Byråets serie Rapporter 82/13 foreligger resultatene fra postundersøkelsen for alle tre utvalg.

Brukerønskene kan kort resymeres slik:

- Bedre aktualitet - nye tall
- En mer oversiktlig og grei presentasjonsform
- Endringer i standardisering av kjennemerker og kjennemerkeverdier for å oppnå sammenlignbarhet mellom resultatene fra ulike emneområder
- Bedre dokumentasjon
- Mer informasjon om hva Byrået har og hvordan statistikken kan brukes
- Bedre samarbeid mellom Byrået og oppgavegivere og brukere

I Rapport 82/13 er det skissert tiltak som allerede er i gang eller som kan bli aktuelle som resultat av brukerundersøkelsen:

- 1) Analysere statistikkproduksjonen innen hvert statistikkområde, og foreta prioritering og koordinering for best mulig tilpasning av såvel produksjon som presentasjon til ulike brukergruppers behov
- 2) Bedre aktualiteten gjennom kortere produksjonstid - eventuelt kombinert med reduksjon i datamengden som skal tas med i publikasjonene
- 3) Gi større muligheter for spesialkjøringer etter den enkelte brukers spesifikasjoner
- 4) Publisere detaljer av begrenset interesse på microfiche o.l. og hovedtall av allmenn interesse via f.eks. teledata
- 5) Opprette en metadatabase (metadatabase er en database som inneholder informasjon om den statistikk og de øvrige produkter Byrået kan tilby), for å kunne gi brukerne bedre oversikt over den statistikk som til enhver tid er tilgjengelig
- 6) Omorganisere og utvide samarbeidet med viktige brukergrupper
- 7) Bedre informasjonen om praktisk bruk av statistikken, spesielt overfor "mellomledd" som undervisningsinstitusjoner, bibliotek, brukerorganisasjoner o.l.
- 8) Sørge for muligheter for fast - også betalt - abonnement på statistikk fra alle serier, og for alle publiseringsformer

Enkelte av disse punkter kommer vi tilbake til i planene som skal skisseres i dette notatet.

2.5. Registrering av henvendelser til Fagavdelingen og Informasjonsavdelingen i uke 5/1982

Formålet med registreringen var a) å få klarlagt hvorfor brukerne henvendte seg til Byrået, b) om de årsaker som ble nevnt var i samsvar med det som postundersøkelsen viser, og c) å bringe på det rene hvem som svarer på de ulike forespørslene som kommer til Byrået.

Vi har foretatt en sammenlikning mellom resultatene av postundersøkelsen og registreringen når det gjelder hvilke kontorer brukerne henvender seg til. Denne sammenlikningen viser god overensstemmelse. Når det gjelder formålet med kontakten, var det viktigste å orientere seg om hva Byrået har, eller å få konkrete enkeltopplysninger. Begge undersøkelser viser at det er bare 6-8 prosent som ønsker forklaring på hvordan en tabell eller statistikk skal forstås. Når det gjelder spørsmålet om

hvem som besvarte henvendelsene, viste det seg at 40 prosent ble besvart av fullmektiger og assistenter; sekretærene besvarte 26 prosent, konsulenter og førstekonsulenter 28 prosent og byråsjefer og høyere tok seg av 5 prosent av henvendelsene.

Undersøkelsen viser også en sterk stigning i antall henvendelser til Byrådet i løpet av de 15 år som er gått siden en tilsvarende registrering ble gjennomført. 1967-registreringen viste at gjennomsnittlig antall henvendelser pr. brev, telefon og besøk lå på 407 i løpet av en uke. I 1982 fikk Fagavdelingen og Informasjonsavdelingen alene 2 283 henvendelser i løpet av en tilfeldig, og med hensikt relativt "stille" uke. Tallet på telefonforespørsler er nesten åtte ganger så høyt i 1982 som i 1967. Mer detaljerte resultater foreligger i Interne notater 82/24.

2.6. Avisenes bruk av pressemeldinger

Som et ledd i brukerundersøkelsen ble det foretatt en registrering av alle presseklipp som kom inn til Byrådet fra Argus i månedene juni 1980, september 1980, februar 1981 og juni 1982. Fullstendig rapport vil foreligge våren 1983. I dette avsnittet tar vi med noen hovedresultater.

I løpet av de tre månedene i 1980 og 1981 ble det sendt ut i alt 111 AS (pressemeldinger). Av de innkomne klipp har vi registrert at 75 (67 prosent) av AS-meldingene helt eller delvis er gjengitt i en eller flere aviser. I februar hadde vi to meldinger som oppnådde spesielt stor oppmerksomhet, nemlig økonomisk utsyn som ble omtalt i 61 aviser, og omtale av skjemainngangen ved folketellingen som ble gjengitt i 64 aviser. Når vi holder disse to "topper" utenfor, finner vi at hver AS-melding som er brukt, gjennomsnittlig blir gjengitt i fire aviser. Ser vi på de meldinger som ikke er nyttet av avisene, viser det seg at de er konsentrert om industri og energi, handel, kredittmarked og lønn. Av prisindeksene synes produsentpris- og engrosprisindekser å være av liten interesse. Imidlertid må vi være oppmerksom på at det ikke foreligger garanti fra Argus for at alle klipp som har relasjon til våre pressemeldinger, blir sendt inn. Bl.a. er forutsetningen at kilden, Statistisk Sentralbyrå, oppgis. Dette er ikke alltid tilfelle, og vi har spesielt mistanke til at f.eks. konsumprisindeksen gjengis uten kildeangivelse.

3. DOKUMENTASJON AV STATISTIKKEN

3.1. Innledning

Ifølge brukerundersøkelsen er det mindre enn 30 prosent av statistikkbrukerne som oppgir at de bruker noen av Byråets orienteringspublikasjoner: Publikasjoner fra Statistisk Sentralbyrå (årlig), Veiviser i norsk statistikk (utgis ca. hvert tredje år) eller Månedens publikasjoner (oversikt over det som er kommet foregående måned). Ser vi på generelle kommentarer til Byråets tjenesteyting, finner vi at 20 prosent av dem som hadde kommentarer (215) ønsket bedre informasjon, og ytterligere 14 prosent ønsket bedre samarbeid med brukerne om datainnsamling og presentasjonen av data. Vi har også ved kontakt med Norges bibliotekhøgskole og flere større bibliotek, fått vite at de har problemer med å veilede sine lånere om hvordan de skal finne fram i statistikken. Orienteringspublikasjonene og Statistisk årbok er de viktigste kilder, men de er ikke detaljert nok, og kanskje viktigst av alt: det er vanskelig å finne fram dersom en publikasjon har skiftet tittel. Fortegnelse over Norges offisielle statistikk 1828 - 1976 er en god kilde, men savnet av en oppdatert oversikt blir nevnt litt for ofte.

Det har vært en meget stor vekst i Byråets publikasjonsmengde, både målt i antall titler og i sidetall de siste 10-15 år. Dette, kombinert med at den generelle informasjonsmengde i samfunnet er sterkt økende, vi finner f.eks. en parallell utvikling når det gjelder mengden av fagtidsskrifter, stiller andre krav til dokumentasjon av statistikken enn tidligere. Dette er bakgrunnen for Informasjonsavdelingens prosjekt om omlegging av publikasjonslister og innholdsfortegnelser for periodiske publikasjoner som skissert i prosjekt godkjent for 1982, og prøveprosjekt er i gang.

3.2. Skisse av nåværende system

Hvert år utgis: "Publikasjoner fra Statistisk Sentralbyrå" som inneholder:

- Alfabetisk og emnegruppert liste over NOS-publikasjoner
- Emnegruppert liste over aktuelle SA-publikasjoner (fra 1982)
- Liste over Standarder (og Håndbøker) ordnet etter rekkenr.
- Liste over periodiske publikasjoner ordnet etter periodisitet
- Orientering om bestilling av abonnement på periodiske publikasjoner, salg av publikasjoner, prislister og mulig spesialservice

Hver måned kommer Månedens publikasjoner med en kort beskrivelse - ingress - av innholdet i de publikasjoner som er kommet siste måned. Her omtales alle serier unntatt Interne notater og Håndbøker.

"Veiviser i norsk statistikk" utgis omtrent hvert tredje år, siste utgave kom i 1980. Den er gruppert etter emne (Byråets standard emneinndeling som også brukes i Statistisk årbok), og er basert på stikkord som viser til statistikkens innhold. For hver statistikk gis opplysning om hvem som utarbeider den, omfang, hyppighet og hvor den publiseres. Det angis også minste geografiske enhet som statistikken gir tall for. Veiviseren henviser til samtlige serier som er beregnet for eksterne brukere, og til periodiske publikasjoner når statistikken ikke publiseres i andre serier.

Hvert år utgis en oversikt over hvilke statistikker som har vært publisert i Statistisk ukehefte foregående år, ordnet alfabetisk og etter emne. I Nye distriktstall gis hvert halvår en samlet innholdsfortegnelse, også etter emne.

Statistisk ukehefte, Statistisk månedshefte, Nye distriktstall og Biblioteksnytt har regelmessig oversikter over sist utkomne publikasjoner, eller over publikasjoner som er under utsending.

Alle publikasjoner i seriene NOS og SA har et vedlegg med oversikt over publikasjoner som er utkommet de siste 18 måneder (ca.), ordnet etter serie og rekkenummer. For de øvrige er oversikten begrenset til serien.

SØS-publikasjonene har et vedlegg med alle titler ordnet kronologisk.

ARTIKLER har en tilsvarende liste i hvert 10. nummer. I de mellomliggende finnes bare oversikt over de sist utkomne.

RAPPORTER har i vedlegg nummerisk ordnede oversikter for foregående og inneværende år.

Det foreligger ingen oversikt som samlet viser titlene på publikasjoner fra alle seriene og statistikk som er publisert i Statistisk ukehefte eller andre periodiske publikasjoner. Biblioteket har katalogisert samtlige publikasjoner etter emne i sitt klassifiseringssystem. Som vedlegg til Melding om virksomheten fins en serie- og emnegruppert liste over de publikasjoner som er kommet ut i det året meldingen gjelder, første gang i 1980.

3.3. Samarbeid på nordisk og/eller nasjonal basis

Byråets bibliotek har i et par år deltatt i et nordisk prosjekt kalt LIST-STAT, der en har utredet mulighetene for å opprette en database med informasjon om nordiske statistiske publikasjoner. Et begrenset prøveprosjekt startet sent i 1982. NORDINFO har bevilget Fmk 75 000 til etablering og drift av testfasen. Prosjektgruppen skal i juni 1983 utarbeide en rapport med bl.a. detaljerte kostnads kalkyler for databasens drift før sjefstatistikerne tar endelig stilling til om databasen skal opprettes.

Statens rasjonaliseringsdirektorat har tatt initiativ for å få i gang et samarbeid om databaser for offentlige publikasjoner i Norge. Utgangspunktet for prosjektet er at det ikke finnes noen komplett samlet oversikt over alt som utgis av statlige publikasjoner. Et anslag går ut på at det i alt gis ut ca. 6 000 slike publikasjoner hvert år. I første rekke er det tatt sikte på å skaffe en oversikt over hva som produseres av offentlige publikasjoner og hvilke rutiner som brukes for registrering, trykning og distribusjon. Formålet er i første rekke å unngå dobbeltarbeid, få en enhetlig systema-

tisering av innholdet og sørge for lagring og fremstilling av trykkgrunnlag. Det er forutsatt at databasen skal være tilgjengelig hos brukere. Byrået er blant de institusjoner som er forutsatt trukket inn som leverandør til en slik database, og Byråets gruppe for markedsføring vil holde seg orientert om det videre arbeid.

I 1980-årene vil det således være aktuelt med et samarbeid både på nordisk og på nasjonal basis for å kunne tilfredsstille de ulike brukergruppers informasjonsbehov. De største fordelene ved å delta i slikt samarbeid vil ligge på produktutviklingssiden, idet Byrået da sannsynligvis kan bruke programpakker som utarbeides i felles regi. Spesielt med den knappe ressurstilgang til Informasjonsavdeling/Bibliotek vil det være en fordel om et allerede utviklet system, eller en programpakke som er under utvikling, vil kunne brukes.

3.4. Krav til dokumentasjonssystem for statistikk i 1980-årene

Med dokumentasjon menes her systematiske opplysninger om hvilken type statistikk som finnes, hvilke kjennemerker som nyttes og hvor dataene er tilgjengelig. Foruten opplysninger på basis av de trykte publikasjoner, skal dokumentasjonen i prinsippet også omfatte statistikk som er tilgjengelig i databaser og på andre maskinlesbare medier, eller som kan spesialbestilles for utkjøring på Byråets maskinutstyr. Opplysninger om forsknings- og analyserapporter skal også dokumenteres.

For arbeidsprogrammet i 1982 ble det utarbeidet en kort prosjektbeskrivelse som senere er supplert med en spesifikasjon av de dataelementer som bør med i en dokumentasjonsfile eller metadatabase (kfr. avsnitt 2.5).

Søking bør være mulig på grunnlag av: publikasjonstittel, seriebetegnelse, rekkenummer, ISBN- eller ISSN-nummer, emnebetegnelse eller kode, innholdsfortegnelser og/eller tabelloverskrifter - primært for publikasjoner med statistikk fra flere emneområder. Stikkord/emneord eller hovednøkkelord (substantiver og evt. adjektiver) for de viktigste tabeller/kapitler i samtlige publikasjoner som kan danne grunnstammen i et stikkordregister. Basen må også inneholde dato for utgivelse og den periode statistikken dekker, for geografisk inndeling og for andre viktige kjennemerker. Et kort innholdsreferat bør være med.

Innholdet i databasen bør være tilgjengelig på skjerm for:

- Byråets opplysnings- og bibliotekstjeneste
- For større bibliotek, universiteter og andre høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner, i viktige statlige og kommunale etater og eventuelt hos andre større private brukere som har terminaltilknytning

Dersom Byråets statistikkdokumentasjon vil gå inn som en del av en database for offentlige dokumenter, vil den eksterne tilgang reguleres av hvor stor del av opplysningene som bør gå inn i en slik felles base.

Oversiktene bør være tilgjengelige på micro-fiche, f.eks. ajourført hvert kvartal og kumulert for de siste 5 årene i:

- Mindre bibliotek, hos bokhandlere og andre brukere som ønsker det (offentlige og private)

I trykt form bør innholdet danne grunnlag for:

- Løpende, ajourførte lister som skal følge som vedlegg i alle publikasjoner
- Oversikt over hva som er kommet siste måned i de periodiske publikasjoner
- Månedens publikasjoner med innholdsreferat for distribusjon til de brukere som ønsker informasjon i denne form
- Publikasjoner fra Statistisk Sentralbyrå (årlig) omfattende alle serier og ordnet etter tittel og emne, spesielt av hensyn til utenlandske brukere, elever og studenter, og andre brukergrupper uten tilgang til maskinlesbart materiale
- Ajourføring av fortegnelse over Norges offisielle statistikk og andre publikasjoner utgitt av Statistisk Sentralbyrå. Ajourføringen bør skje ved tillegg hvert femte år

For å kunne tilfredsstill alle disse ulike behovene, vil det være ønskelig både med et vanlig klassifikasjonssystem og med mulighet for søking i fri tekst. Klassifikasjonssystemet må kunne knyttes til det system som er brukt i Veiviser, Statistisk årbok og i Fortegnelse over Norges offisielle statistikk. Klassifikasjonssystemet er spesielt viktig for gjenfinning eller for å finne tilbake til publikasjoner som inneholder statistikk om samme emneområde, men som har skiftet tittel i årenes løp. Det ville være en fordel om fortegnelsen som omfatter årene 1828 - 1976, også gikk inn i en slik metadatabase. Basen bør også inneholde opplysning om hvilke data som er tilgjengelig fra NSD's (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste) base og eventuelle andre baser som har statistikk utarbeidet av Byrået.

4. TILGANG TIL DATA

4.1. Innledning

I dette avsnittet vil vi skille mellom presentasjonssystem og presentasjonsform. Når publikasjonsprogrammet skal diskuteres, er det vesentlig å ha som utgangspunkt et system eller en systemskisse. Med system menes en enhet bestående av samvirkende og gjensidig avhengige deler.

Presentasjonssystemet kan sees som en samordning av emnegrupper og serier for å oppnå at statistikk- og analyseproduktene presenteres på en måte som tjener ulike brukergruppers behov.

Med presentasjonsform menes skillet mellom trykte publikasjoner, maskinlesbare medier og databaser som de respektive brukere kan få adgang til. Vi forutsetter at det vil bli en gradvis og glidende overgang fra den publiseringsform vi har i dag til andre former.

Avsnittet om presentasjonssystem er basert på den forutsetning at trykte publikasjoner vil være den dominerende presentasjonsform også i 1980-årene. Men det forutsettes at de databaser som tilbys, skal integreres i presentasjonssystemet.

En vesentlig grunn til å se nærmere på både presentasjonssystem og presentasjonsform er de resultater vi har fra brukerundersøkelsen, som viser at mange har vanskelig for å orientere seg. Det er også grunn til å anta at en del av den misnøye som kommer til uttrykk, ikke skyldes at Byrået ikke kan skaffe data, men at brukeren har problemer med å finne ut hvordan han skal få tak i disse data. Mye kan rettes opp ved bedre dokumentasjon, slik som skissert i foregående avsnitt, men vi antar at det også vil være aktuelt å finne frem til forenklinger i presentasjonssystem og -form.

4.2. Presentasjonssystemet

Det som har preget det nåværende publiseringsystem etter hvert som datamengden og antall publikasjoner har økt, er en viss mangel på indre sammenheng. Såvidt enkel statistikk som f.eks. prisindekser, presenteres på to måter, en i Statistisk månedshefte og en i Statistisk ukehefte. Tall som presenteres i Statistisk ukehefte har ikke umiddelbart sin parallell i årspublikasjonen om samme emne, slik at det kunne være enkelt å ajourføre hovedtallene. Det kan også by på problemer at det i regionalstatistikken brukes geografisk enhet fylke og kommune, mens tallene i publikasjonen er brutt ned på andre administrative inndelinger. Bortsett fra nasjonalregnskapstallene og for befolkningsstatistikken, er det vanskelig å finne en enhetlig presentasjonsform på ulike geografiske enheter.

Forsendelsen av særtrykk har også svulmet ganske betraktelig opp i løpet av de siste årene, fra ca. 57 000 i 1975 til vel 112 000 i 1982. Mange er abonnenter både på Ukehefte og på en del særtrykk fra Ukeheftet, og begrunner dette med at det a) er vanskelig å finne frem i det upaginerte Ukeheftet og b) at de må ta fotokopier selv dersom de skal arkivere meldingen på emne eller sak.

Ifølge vårt forsendelsesregister hadde vi pr. juli 1981 17 098 gratismottakere, dette økte til 18 073 eller med 5,7 prosent til juli 1982. Av disse er ca. 10 700 abonnenter på en eller flere NOS-publikasjoner, og dette tallet har vært nokså konstant fra 1981 til 1982. Antall mottakere av særtrykk derimot, er økt fra 7 143 i juli 1981 til 7 903 i juli i år, eller med 11 prosent. Dette skyldes i første rekke byggekostnadsindeksen som stadig får nye abonnenter, men det er også en jevn tilgang på nye abonnenter for andre særtrykk.

Som et diskusjonsgrunnlag har vi laget en skisse av hvordan presentasjonssystemet kan bygges opp (figur 1). Som det går fram har vi satt opp tre hovedemner, nemlig økonomisk statistikk, sosiodemografisk statistikk og miljø-/ressurs- og geografisk statistikk som samlende områder. Det er ikke ment at det skal være vanntette skott mellom disse, men grupperingen er gjort for å lette oversikten. Dessuten finnes det allerede for alle disse tre områder analysepublikasjoner som synes å være populære og i samsvar med viktige brukergruppers ønsker. Det er økonomisk utsyn, Sosialt utsyn og Miljøstatistikk. Selv om disse muligens bør endres noe i innhold eller form, antas de å kunne være grunnstammen i det framtidige presentasjonssystem. Sammen med Statistisk årbok bør de kunne tjene som oppslagsbøker for den store gruppe informative brukere: journalister, politikere, skoleelever, studenter og folk i ledende stillinger som har bruk for oversiktstall. Tabellpublikasjoner - foreløpig i sin nåværende form - i serien NOS kan da rettes mot profesjonelle brukere, de som må trenge dypere ned i datamaterialet i sitt arbeid med utredning, planlegging og forskning. Innen hver av hovedgruppene må det foretas en segmentering ved vurderingen av brukerbehov og for markedsføringsformål. Begge hovedgrupper kan være potensielle lesere av Byråets forskningspublikasjoner.

Presentasjonssystemet forutsetter at årspublikasjonene i NOS-serien som nå suppleres med nyere hovedtall i uke- eller månedspublikasjoner. I dag har Statistisk månedshefte økonomisk statistikk, mens Statistisk ukehefte har de nyeste tallene for de fleste emneområder. De enkelte statistikker fra ukeheftet utgis også som særtrykk. En bedre tilpasning til brukerønsker og -behov ved en oppdeling av ukeheftet etter hovedemner skal utredes. Forutsetningen for en endring av presentasjonsformen ukeheftet/særtrykk er at det ikke vil gå ut over aktualiteten.

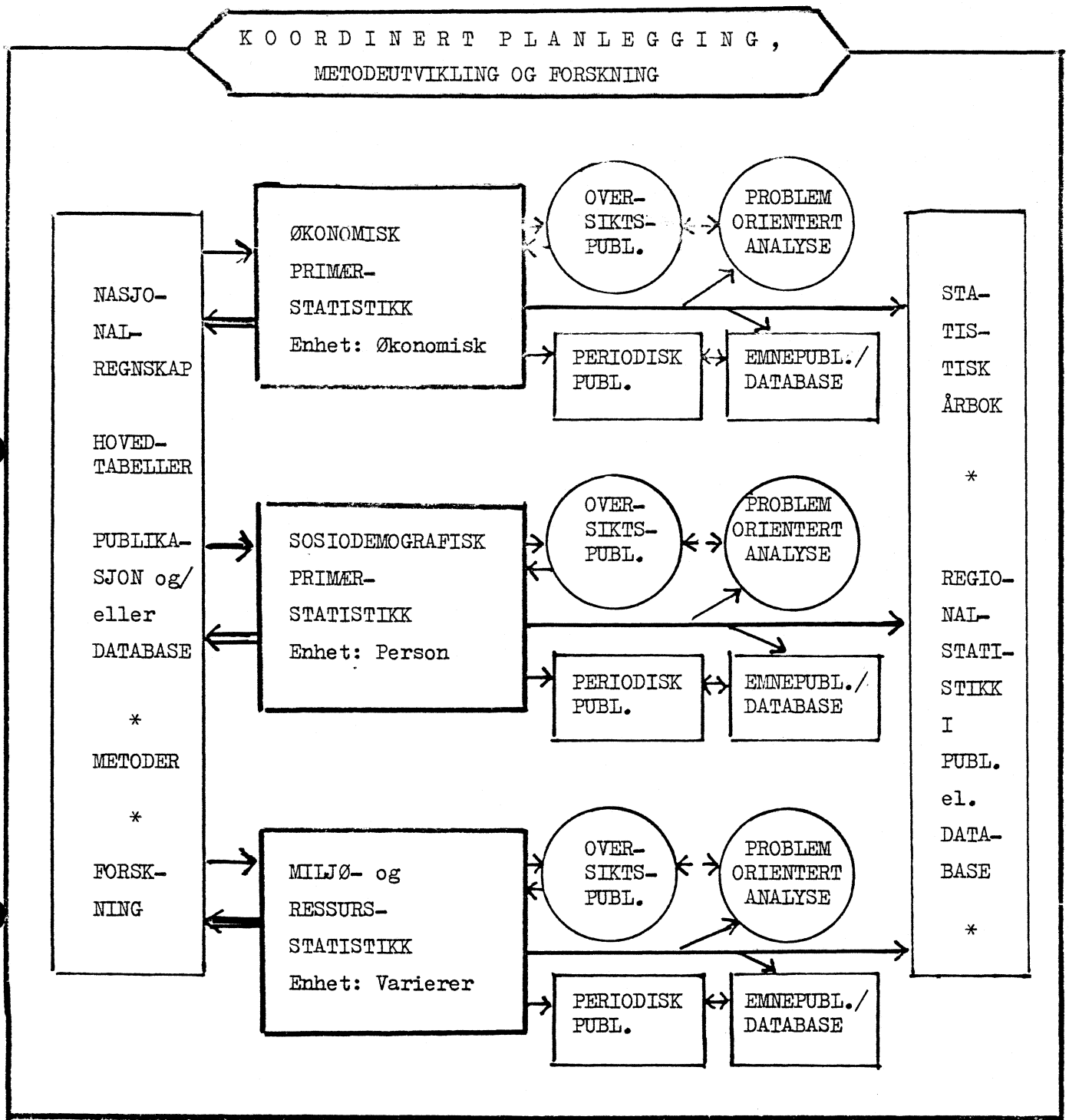
4.3. Presentasjonsformen publikasjoner og mikrofiche

I den første del av programperioden vil de trykte publikasjoner fortsatt være den viktigste publikasjonsform. Den nåværende serieinndeling opprettholdes, supplert med emnegruppering. Hvis brukerne ved sine bestillinger av fast forsendelse viser at emneinndeling foretrekkes for serieinndeling, bør det vurderes om enkelte serier kan slås sammen.

Som et skritt i retning av å redusere antall trykksider i årspublikasjonene, kan det bli aktuelt å tilby mer detaljerte data på mikrofiche, enten ved at disse legges i lomme i publikasjonene, eller at de tilbys brukerne som eget abonnement. Det vil derfor være ønskelig å undersøke etter hvert i hvilken utstrekning de ulike brukergrupper har tilgang til leseapparater og/eller er innstilt på å bruke slike. Datamengden i de trykte publikasjonene kan også reduseres ved at det i publikasjonene gis tilbud om spesialkjøringer etter bestemte kriterier eller tilgang til databaser, dersom antall brukere av detaljdataene er få.

Publikasjonene må være lett tilgjengelige for alle brukergrupper, også for dem som må kjøpe. Prispolitikken bør vurderes med sikte på at bokhandlerne er interessert i å skaffe sine kunder Byråspublikasjonene. Avansen må dekke kostnadene. Det bør også gis muligheter for betalt abonnement på årspublikasjoner, f.eks. gjennom Universitetsforlaget, avdeling for offentlige publikasjoner. Den nåværende ordning for gratis forsendelse opprettholdes.

Figur 1. SKISSE AV PRESENTASJONSSYSTEM

Publ. kan være trykt, på maskinlesbart medium, maskintabeller o.l.

Publikasjonenes utforming, layout, bør bedres, og grafisk framstilling nyttes i større grad enn hittil. Et forlag kan være en aktuell samarbeidspartner om utforming og utgivelse av populariserte oversikter og undervisningsmaterieell beregnet på informative brukere. Forlag kan også overta utgivelse av forskningsrapporter. Byrået vil i tilfelle dra fordel av deres store kontaktflate og opplysningsvirksomhet.

4.4. Presentasjonsformen databaser

Database defineres her som en samling av individualdata eller tabeller som er tilgjengelige for brukere fra terminal (on-line eller etter forhåndsbestilling) sammen med program som kan arbeide på dataene. I Byråets EDB-plan blir det skilt mellom tre grupper av databaser, nemlig (i) databaser med individualdata for avgrensede statistikkområder, (ii) integrerte databaser med individualdata, (iii) databaser for aggregerte data.

Det er videre i IN 82/22, Bakgrunnsnotat nr. 3 til langtidsprogrammet for 1980-årene stilt disse krav til databaser som skal gjøres tilgjengelig eksternt:

- (i) De må ikke komme i strid med Byråets regler for datavern, dvs. de må organiseres slik at fortrolige data ikke kan komme på avveier
- (ii) Dataene må være så godt dokumentert at feiltolkning unngås ved selvbetjening

De baser Byrået bygger opp er primært beregnet for internt bruk, og flere av dem vil bli store og omfattende. Både reglene om datavern, omfanget og de kompliserte programmene som nyttes i statistikkproduksjonen vil virke begrensende på muligheten for å kunne tilby eksterne brukere adgang til basene.

På lengre sikt vil brukernes adgang til databaser kunne få betydning for spredningen av Byråets data. Særlig vil dette gjelde enkelte storbrukere.

Foreløpig er deler av Byråets statistikk tilgjengelig fra databaser utenfor Byrået:

NSD - Norsk samfunnsvitenskaplig datatjeneste: Kommunedatabank med data fra de fleste statistikkemnene. Banken bygges nå ut til en kommunedatabase. Kretsdatabase fra folketellingene 1960 og 1970. Byråets intervjuundersøkelser.

Registreringssentral for historiske data. Folketellinger fra 1865, 1875 og 1901.

Norconsult A.S: Konjunktur- og industridatabase.

Politikken når det gjelder bruk av Byråets data i baser som opprettes utenfor Byrået - kommersielt eller av andre offentlige etater - er at alle fritt kan legge inn statistikk som er frigitt av Byrået. Ingen vil kunne få enerett, og Byrået kan selv komme til å tilby de samme data on-line. Utviklingen av bruksfrekvensen ved de ulike baser vil bli fulgt nøye med sikte på å vurdere på hvilke emneområder det blir aktuelt å tilby brukerne direkte adgang til Byråets databaser. I denne sammenheng er også Televerkets filosofi og politikk viktig. Spørsmålet er om de legger opp til en stor egen base, eller om de vil ha en ordning hvor de er sentral for en rekke baser som bygges opp hos andre leverandører.

Det er brukerbehovene som vil være retningsgivende for i hvilken utstrekning Byrået skal la eksterne brukere, eller enkeltgrupper av eksterne brukere, få adgang til Byråets databaser, og på hvilke vilkår.

Når eksterne brukere gis adgang til Byråets egne baser bør det inngå som et ledd i det skiserte presentasjonssystem. Dokumentasjonen av trykte publikasjoner, mikrofiche og on-line tilgjengelige data må integreres i det dokumentasjonssystem som er under oppbygging (kfr. avsnitt 3).

4.5. Formidlig via Teledata og tekst-TV

Disse medier må betraktes som en spesiell presentasjonsform. Televerkets forsøksperiode med Teledata ble formelt avsluttet ved årsskiftet 1981/82, og virksomheten er nå inne i en interimsperiode som vil vare fram mot slutten av 1983. Da regner Televerket med å kunne tilby en offentlig teledatatjeneste. I dag er 110 brukere tilknyttet systemet, og de kan klassifiseres i tre grupper:

- aviser
- privat næringsliv
- offentlig forvaltning

Antall informasjonsleverandører er nå kommet opp i 40, og Byrået er i gang med å legge inn sitt foreløpige bidrag. Det ene er dokumentasjon i form av den emnegrupperte listen i Publikasjoner fra Statistisk Sentralbyrå som både viser hvilke emner Byrået lager statistikk for og titlene på NOS-publikasjoner innen disse emneområder. Foreløpig legges bare inn prisindekser i tillegg til denne oversikten. Hvilken type informasjon som for øvrig skal legges inn, vil avhenge av såvel utbredelse som type abonnenter teledatatjenesten vil få. Det må antas at en stor del av programperioden vil gå med som en prøveperiode for Byråets engasjement i teledatatjenesten. Det må vurderes hvorvidt det skal legges hovedvekt på dokumentasjonstjeneste, eller om statistikk, og i tilfelle hvilken vil være det mest interessante. På lengre sikt vil det antakelig bli naturlig at Teledata blir brukt som innfallsport (gateway) til Byråets egne databaser. Dette skulle tilsi at vi legger hovedvekten på å bygge opp informasjonstjenesten.

NRK har drevet prøvevirksomhet med tekst-TV i noen tid, men vi har ikke oversikt over den videre utbyggingen. Det er rimelig å anta at denne virksomheten når den kommer i gang for alvor, også vil bruke stoff fra våre pressemeldinger. I hvilken utstrekning det vil virke inn på utformingen av meldingene, er det ikke mulig å ha noen formening om i dag.

5. BRUK AV STATISTIKK

5.1. Statistikkbrukerne

Byråets forsendelsesregister bruker i dag en inndeling av de faste mottakere av statistikk, som i en viss utstrekning er basert på Byråets standard for næringsgruppering (SN). Hovedinndelingen er denne:

<u>Gruppe</u>	<u>Betegnelse</u>
0	Politisk valgte organer innen stat, fylkeskommune og kommune
1	Statsforvaltningen (inndelt i undergrupper for departementer, underliggende sentrale etater og de enkelte ytre etater)
2	Fylkeskommunal og kommunal administrasjon, inndelt i undergrupper etter fag-etater
3	Utdanning - forskning - bibliotek - museer og samlinger. Inndelingen i denne gruppen bygger på SN-koden slik at bedriftsregisteret kan brukes som supplement til forsendelsesregisteret. Gruppen er splittet i undergrupper etter utdanningsart og type.
4	Massemedia, hvor det skilles mellom NRK, aviser og tidsskrifter, og innen aviser mellom større og mindre aviser
5	Organisasjoner, foreninger, enkeltmottakere. Her er det skilt mellom interesseorganisasjoner, ideologiske og kulturelle og sosiale og humanitære foreninger som i SN
6	Helse- og sosiale institusjoner. Leger og tannleger
7	Foreløpig ledig
8	Næringsliv. Ved undergrupperingen benyttes koden fra SN for næring og næringsområde
9	Utlendet. Utenlandske ambassader. Her følges samme hovedinndeling som foran i det hovedgruppe 0-8 kommer som annet siffer

Denne inndelingen har vist seg praktisk ved markedsføringen av nye publikasjoner. Forsendelsesregisteret omfatter faste gratismottakere av publikasjoner og særtrykk. Da det er begrenset hva private organisasjoner og næringsliv får gratis, er registeret ufullstendig for disse grupper. Adresser skaffes da fra andre kilder.

Når det gjelder informasjon og opplæring i bruk av statistikk vil det være nyttig innenfor samtlige brukergrupper å skille mellom de profesjonelle og de informative brukere. De profesjonelle brukerne vil ha behov for detaljert dokumentasjon av statistikken, og trenger opplæring og informasjon om hvordan de skal finne fram, bruke og sette sammen statistikk fra ulike emneområder. De informative brukerne vil ha behov for greie og lettfattelige oversikter som viser hvordan de kan finne hovedtall og de mest aktuelle tall innen de enkelte emneområder. De har bruk for trykte publikasjoner som er oversiktlige og lette å finne fram i, og som inneholder relative fordelinger og grafiske framstillinger. For politikere, journalister, lærere og folk i ledende stillinger i offentlig administrasjon og næringsliv er hovedsaken å finne raskt fram til det de har bruk for i en form som de kan nytte umiddelbart.

Utenom de grupper som selv bruker statistikken kommer de som har som oppgave å formidle opplysning om statistikk til andre. I første rekke er dette bibliotekarer, idet bibliotekene etter hvert trekkes inn som publikumsveiledere. I tillegg kommer folk som arbeider med informasjon til andre offentlige tjenestemenn og/eller med publikumsopplysning/veiledning i kommunale og statlige etater. Statens informasjonstjeneste har for tiden prøveprosjekter i gang for å finne fram til den best egnede form for slik opplysningsvirksomhet og publikumsveiledning i stat og kommuner. Det er bl.a. i denne sammenheng at spørsmålet om database for offentlige dokumenter er aktuell.

Bokhandlerne må også regnes med i gruppen formidlere.

I det følgende vil vi i drøftingene ta utgangspunkt i disse tre hovedgrupper av brukere:

- profesjonelle
- informative
- formidlere

En slik markedssegmentering kommer i tillegg til inndelingen i mottakergrupper etter arbeidssted/næring som vi har skissert foran.

5.2. Undervisning i bruk av Byråets statistikk

Profesjonelle brukere finnes i alle hovedgrupper, men brukerundersøkelsen viser at det i første omgang er viktigst å sørge for informasjon til de profesjonelle brukerne i sentraladministrasjonen. For denne gruppen vil det være mest aktuelt å arrangere kurs eller seminarer som legges opp i samarbeid med de enkelte etaters ledelse. De bør omfatte praktiske oppgaver om å finne fram til relevant statistikk, kombinert med samtaler for å avdekke på hvilke punkter det trengs ytterligere informasjon. Denne kursvirksomheten bør settes i gang i samarbeid mellom de berørte fagkontorer og Informasjonsavdelingen. På den måten vil statistikkprodusentene få et bedre innblikk i problemene som brukerne står overfor enn det de kan få gjennom de mer fragmentariske forespørsler som kommer til dem fra brukerne.

Erfaringene fra disse seminarer, som forutsettes å være ganske korte, f.eks. 2 x 3 timer med noen dagers mellomrom for oppgaveløsning, bør kunne utnyttes til å lage informasjonsmaterieil for profesjonelle brukere i statens ytre etater, i fylkeskommuner og kommuner og muligens også innen forsknings-/høgskole-/universitetssektoren. Som et ledd i dette opplegget kommer de brosjyrer som er i arbeid i henhold til Informasjonsavdelingens arbeidsprogram.

Når arbeidet med kursvirksomheten er avsluttet, informasjonsmaterieil overfor de profesjonelle grupper er utarbeidet, og en bedre dokumentasjon av statistikken er tilgjengelig, kan arbeidet overfor de informative brukere intensiveres. Inntil videre vil spredning av publikasjonslister og Månedens publikasjoner være den viktigste påvirkningsmulighet overfor denne relativt store og heterogene gruppe.

Imidlertid vil det være mulig, parallelt med den innsats som konsentreres om hovedbrukergruppene, å nå deler av den informative gruppen. Viktigst i denne sammenheng er undervisningssektoren. Det bør fortsatt lages og distribueres undervisningsmaterieell beregnet på grunnskolen, og med tilknytning til Statistisk årbok. Selv om private forlag nå har laget noe statistisk undervisningsmaterieell, bør Byrået fortsatt gi tilbud til grunnskolene. Det materieell som utarbeides for andre brukergrupper, kan være av interesse for elever og studenter på høyere trinn innen spesielle fagområder (handel, økonomi, statsvitenskap, offentlig administrasjon).

En annen mulighet som foreligger for å nå store grupper av informative brukere, er samarbeid med Norsk fjernundervisning. Det er allerede tatt en formell kontakt, og denne vil bli fulgt opp. Teledata er også et medium som bør utnyttes for å gi informasjon til denne gruppen. Hvem som vil bli abonnenter på Teledata, vil jo i stor utstrekning avhenge av hvilke data informasjonsleverandørene tilbyr. Byråets tilbud vil neppe være avgjørende i denne sammenheng, men det er grunn til å anta at aviser og deler av næringslivet, næringslivsorganisasjoner, politiske partier o.l. vil være å finne blant brukerne når teledatatjenesten kommer i gang for alvor. Teledata vil da kunne nyttes både til å gi informasjon om hvor statistikk finnes, og til å formidle viktige hovedtall fra ulike områder.

Når det gjelder den tredje gruppen, formidlerne, vil en godt utbygget dokumentasjonstjeneste være det primære, i alle fall når det gjelder bibliotek og lokal opplysningstjeneste. For journalister vil oppslagsverk av typen rbok, Økonomisk utsyn, Sosialt utsyn og Miljøstatistikk og informasjon om hvordan de kan nyttes som kilde og som henvisning til mer detaljert statistikk, være det mest aktuelle. For bokhandlere vil også en god dokumentasjonstjeneste være viktig, men kombinert med større fortjeneste, nå taper de på salg av enkeltpublikasjoner. Formidlerne bør selvsagt også få materieell med generell informasjon om Byrået, slik at den også er tilgjengelig for dem ved behov.

Det kunne vært ønskelig med mer organisert foredrags-, kurs- og seminarvirksomhet overfor flere brukergrupper, spesielt overfor de profesjonelle brukerne. Dette ville kreve en utbygging av Byråets informasjonstjeneste, enten ved at den sentrale informasjonstjenesten ble styrket, eller ved å opprette informasjonsgrupper sammensatt av ansatte i forskningsavdelinger og fagkontorer og de faste informasjonsarbeiderne. Det er imidlertid et spørsmål om hvor effektiv en personlig kontakt kan bli. Skriftlig informasjon og/eller informasjon via maskinlesbare medier kombinert med en mer "strømlinjeformet" statistikkpresentasjon vil nå flere og derved gi bedre resultater. Den er tilgjengelig når brukeren trenger den. I en overgangsperiode er imidlertid alle påvirkningsmetoder nødvendig, og en midlertidig styrking av informasjonsarbeidet vil i alle fall være nødvendig i programperioden inntil såvel presentasjonssystem som presentasjonsform og dokumentasjonstjeneste fungerer etter forutsetningene. En overgangsperiode vil alltid kreve store ressurser. Dette kommer vi tilbake til i siste avsnitt.

6. BIBLIOTEKET OG OPPLYSNINGSTJENESTEN

6.1. Biblioteket

Virksomheten ved Byråets bibliotek har lenge vært hemmet ved at tilgangen på økonomiske og personalmessige ressurser ikke har økt i takt med veksten i antall utlån, i antall bøker og tidsskrifter og økende referansevirksomhet. Gjennom brukerundersøkelsen har vi fått bekreftet at Biblioteket har en viktig rolle i Byråets generelle opplysningstjeneste. Bibliotekets referansevirksomhet krever mer enn ett årsverk, og ifølge brukerundersøkelsen er 40 prosent av henvendelsene til Biblioteket av typen referansevirksomhet/opplysningstjeneste, mens andelen av slike henvendelser til Opplysningskontoret ligger på 30 prosent. Undersøkelsen viser også at det er de profesjonelle brukerne og brukere i sentraladministrasjonen som i stor utstrekning kontakter Byrået.

En sammenslutning av Byråets bibliotek og Norges Banks bibliotek har vært utredet av en komité med representanter for begge etater og ledet av universitetsbibliotekar Rolf Dalhø fra Riksbibliotekstjenesten.

Komiteens enstemmige innstilling er at det er tvilsomt om en fysisk sammenslåing vil gi så store fordeler at det rettferdiggjør en utflytting av bibliotekene fra begge institusjoner. Derimot anbefaler den et felles katalogsystem og utlånssystem, en del andre spesifiserte områder for samarbeid og en samordning angående finansieringen av bibliotekstjenestene.

Samarbeidet forutsetter oppbygging av maskinlesbare kataloger, felles utnyttelse av mikro-reproduksjonsutstyr, bruk av bibliografiske databaser i inn- og utland og engasjement i oppbygging av slike baser på nordisk basis.

6.2. Opplysningstjenesten

I dag har Byrået et sentralt opplysningskontor hvis hovedfunksjon er effektivering av bestilling på enkeltpublikasjoner, registrering av betalt og fast gratis abonnement, foruten salg av publikasjoner. Opplysningskontorets ansatte driver også generell opplysningsvirksomhet om hvor statistikken finnes. I tillegg til dette har så vel 4. som 5. kontor egne opplysningskontorer, og ved samtlige fagkontorer er det en omfattende opplysningsvirksomhet. Så vel den eksterne brukerundersøkelsen (postundersøkelsen) som registreringen av henvendelser til Fagavdelingen og Informasjonsavdelingen, viser et stort behov hos brukerne for opplysninger på ulike nivåer.

En opplysningstjeneste knyttet til de enkelte fagkontorer, slik den er nå, kan ha både sin styrke og sin svakhet. Styrken ligger i at den som får henvendelsen kjenner sitt eget kontor. Svakheten er at kjennskapet til andre kontorets statistikkproduksjon ofte ikke er tilstrekkelig.

Det bør tas sikte på å bygge opp en ny sentralisert veiledningstjeneste, kombinert med en godt utbygget dokumentasjonsdatabase. Enkle spørsmål forutsettes besvart sentralt, mens mer kompliserte spørsmål vises til fagkontorene.

En slik sentralisert veiledningstjeneste vil kreve et personale med allsidig utdanning og bakgrunn, slik at de kan forstå brukernes spørsmål, og eventuelt "oversette" disse til statistikkproducentenes språk. De må kunne vurdere hva som er enkelt og hva som er komplisert. Det bør overveies hvilken tilknytning den skisserte veiledningstjeneste bør ha til Biblioteket, f.eks. ved utnyttning av teknisk utstyr.

7. GENERELL INFORMASJONSVIRKSOMHET

7.1. Formålet med informasjonsvirksomheten

Flere av de viktigste elementer i kommunikasjonen med og påvirkningen av de enkelte markedssegmenter er skissert foran. I dette avsnittet vil vi legge hovedvekt på informasjonen via massemediene, etter at vi først har skissert målsettingen og en kommunikasjonsmodell.

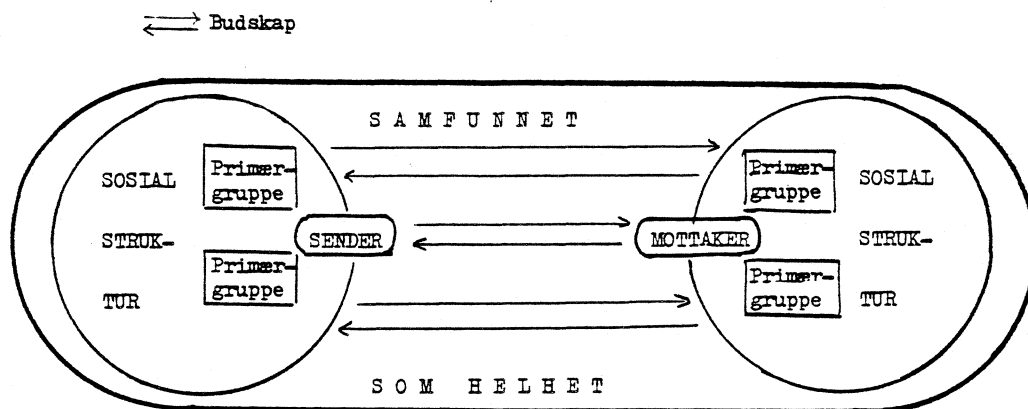
Målet for informasjonsvirksomheten kan skisseres slik:

- Gjøre Byråets produkter bedre kjent blant nåværende brukere, og øke kjennskapet til produktene innen potensiell brukergruppe
- opprettholde og å øke tilliten til Byrået innen alle grupper i befolkningen
- Oppnå velvilje blant oppgavegiverne
- Motivere potensielle intervjuobjekter

I figur 2 har vi tegnet opp en sosiologisk kommunikasjonsmodell: Riley & Rileys sosiologiske modell.

Figur 2. Riley & Rileys sosiologiske modell

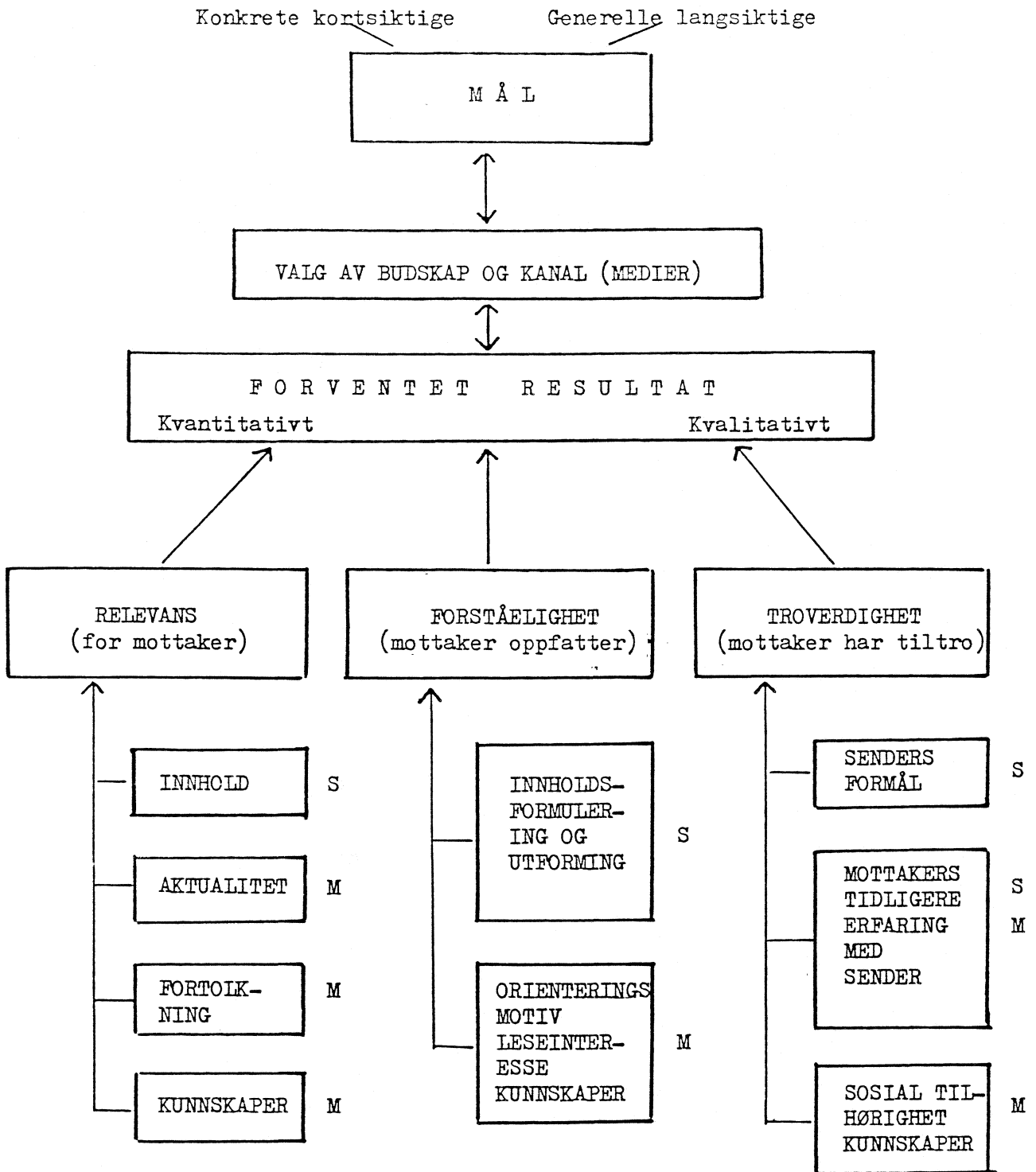
Dette er tatt med for å minne om at informasjon ikke foregår i et vakuum, men at det er viktig å se sammenhengen mellom de sosiale strukturer, samfunnet som helhet, budskapet og de medier som brukes i kommunikasjonsprosessen. I prinsippet vil de fleste norske borgere i én eller annen situasjon komme i kontakt med Byrået, enten som bruker av statistikk eller som oppgavegiver (kfr. folketellinger). Den enkeltes levekår påvirkes ved den statistikk Byrået lager, massemediene oppgir Byrået som kilde for en rekke ulike opplysninger, foruten at de omtaler Byråets statistikk eller Byråets ansatte.

Individets oppfatning av Byrået i én sammenheng, kan farge holdningen til Byråets virksomhet ved neste kontakt. De fleste mennesker hører med til en eller flere primærgrupper, på arbeidsssted, i familie, i omgangskrets eller foreningsliv. Gruppens oppfatning av Byrået vil påvirke den enkeltes holdning. Påvirkningen fra én gruppe kan være forskjellig fra påvirkningen fra en annen gruppe. Individet blir utsatt for krysspress. En person kan være ivrig bruker av Byråets statistikk, men på den annen side vegre seg mot å gi opplysninger om seg og sin familie til Byrået. Sender er også del av en sosial struktur, og er utsatt for påvirkning i sine primærgrupper.

Det er derfor viktig å ha en ensartet målsetting for Byråets kommunikasjon med omverdenen og de enkelte segmenter av den. Det er også viktig å koordinere informasjon og handling. I forholdet til omverdenen er det ikke bare det Byrået sender ut som informasjonsmaterieell eller som resultater av sitt arbeid, som har betydning, men også andre tiltak - populære eller upopulære - som settes i verk. Derfor er det viktig å ha en kommunikasjonsmodell å tenke ut fra og et mål å styre mot. Figur 3 er en skisse av en kommunikasjonsprosess, og viser, noe forenklet, sammenhengen mellom de enkelte ledd.

Figur 3

SKISSE AV KOMMUNIKASJONSPROSESS

S = Sender bestemmer

M = Mottakeravhengige faktorer

7.2. Massemedienes omtale av Byrået

I avsnitt 2.6 om avisenes bruk av pressemeldinger har vi omtalt noen av resultatene fra denne undersøkelsen. I tillegg til registreringen av antall klipp ble det foretatt en vurdering av innholdet i klippene: om de er positive, slik at leseren får et godt inntrykk av Byrået, om de er nøytrale, dvs. bare gjengir pressemeldingen i avskrift eller en annen faktisk opplysning, om de er negative, slik at leseren får mistillit til Byrået eller sår tvil om Byråets statistikk er korrekt. Analysen av de nesten 1 200 klippene viste at 75 prosent måtte karakteriseres som nøytrale, 13 prosent var positive og 12 prosent måtte oppfattes som mer eller mindre negative. Det generelle inntrykk leserne sannsynligvis får av Byrået, er at det er en fjern og nøytral instans som presenterer tall og faktiske opplysninger om mange forskjellige forhold.

Nå gir en slik tidsbegrenset analyse ikke noe fullstendig bilde av massemedienes omtale av Byrået. Vi har flere ganger registrert at negative meldinger får en langt større spredning enn positive og konstruktive nyheter. Det er den vinkling massemediene gir stoffet, og måten de presenterer det på, som er viktig for holdningsdannelsen.

7.3. Hvordan Byrået kan bruke massemediene

Avsklippanalysen har vist at pressemeldingene brukes i stor utstrekning, og journalister i større aviser uttaler av Byråets pressemeldinger er nyttige og velkomne, både som bakgrunnsstoff og som stoff. Det er derfor all grunn til å fortsette ordningen med utsending av AS. En oppmyking i den stramme form AS-meldingen nå har, bør imidlertid overveies. AS-meldingene skal derfor ikke, som hittil, være signal om at et tallmateriale er frigitt. Meldingen i Statistisk ukehefte vil heretter ha denne funksjonen, slik at vi står friere ved utformingen av pressemeldingene.

Mange aviser har små ressurser og bruker meldingene uten omskriving eller "oversettelse" til mer lettfattelig form. Derfor bør ikke bare overskriftene, men også en del av meldingene gjøres mer interessevekkende. Det er også viktig å være oppmerksom på at hvis en avis ikke har plass til hele meldingen, klippes den som regel bakfra. AS bør derfor utformes slik at de tåler denne behandlingen uten at det går ut over hovedinnholdet. En ingress kan med fordel brukes i flere meldinger. Kanskje kunne det også føyes til hvor Byrået har fått datagrunnlaget fra, slik at oppgavegiverne forstår at det de sender inn blir brukt.

I Byrået har massemedier vært synonymt for dagspresse (og NRK). Fagtidsskriftenes muligheter har vært dårlig utnyttet, og ukepressen har overhodet ikke vært brukt. I 1976-langtidsprogrammet var det forutsatt at både NRK og fagtidsskrifter skulle brukes aktivt. Dette er en linje som bør følges også i 1980-årene, og stoffet må tilpasses deres leserkrets. Med den sterke spesialisering innenfor de ulike fagområder kan man ikke vente at sosialøkonomer og bedriftsøkonomer helt ut snakker samme språk. Ingeniører og sosiologer må få økonomiske stoff presentert i en annen form enn fagøkonomer. Dette stiller store krav til Byråets medarbeidere, og samarbeid med journalister på de enkelte fagområder ville vært ønskelig.

I NRK er det også muligheter for å komme til orde, men NRK opplyser at de har mengder av stoff, og at de selv vil avgjøre hva som er av interesse og hvordan det bør presenteres. Dette innebærer ikke at de er negative til kontakt fra Byrået, men vi må akseptere programmedarbeidernes presentasjonsform.

Et av målene er å skape velvilje blant intervjuobjektene, og det bør vurderes om deler av ukepressen kan nyttes i denne sammenheng. Motvilje mot å la seg intervjuet kan bero på redsel for å utlevere seg selv, men det kan også skyldes lite kjennskap til institusjonen som står bak. Ukepressen vil, i likhet med NRK, selv bestemme hvordan de skal vinkle stoffet. Pressemeldinger kan nyttes også overfor ukepressen, for å gjøre journalistene oppmerksom på at Byrået har stoff som kan være av interesse for deres leserkrets. Presentasjonen må derimot foretas av ukepressens egne journalister. Det er mange emner som vil kunne egne seg for en mer inngående omtale i ukepressen, f.eks.: hvordan intervjueren arbeider, hvordan en familie som fører regnskap oppfatter situasjonen, omtale av lønnsstatistikkens betydning i indeksoppgjør, hvordan prisindeksene blir til, hva byggekostnadsindeksen

er og hvordan arbeidskraftundersøkelsene gjennomføres og hva de brukes til. Stoff av denne type kan gjøres populært, og vise nytten av Byråets arbeid overfor grupper som ellers har liten kontakt med statistikk.

Så langt ressursene tillater det bør en aktiv bruk av massemedier være et fundament i påvirkningen, både rent generelt og for å virke holdningsskapende overfor spesielle markedssegmenter. Annonsering i massemedier bør også komme i tillegg, vi kan ikke vente at f.eks. fagpressen utelukkende vil akseptere at vi skal få redaksjonell omtale, annonser kan være et viktig virkemiddel og mulighet til å få vinklet stoffet slik vi ønsker.

7.4. Andre påvirkningskanaler og muligheter

I foregående avsnitt har vi behandlet dokumentasjon (avsnitt 3), presentasjonssystem og -form (avsnitt 4) og undervisning i og informasjon om bruk av statistikken (avsnitt 5). Alle disse tiltak er viktige ledd i informasjonsprosessen, rettet mot ulike segmenter av samfunnet. Overfor spesielle målgrupper er det også andre påvirkningsmuligheter som bør utnyttes. For å bedre forholdet til intervjuobjektene vil vi foreslå:

- En interessevekkende introduksjon med god informasjon om formålet med undersøkelsen, om hvem som forutsettes å ha nytte av den og om hvordan, hvor og når resultatene vil bli publisert
- Takkebrev med noen få hovedresultater til alle som har vært intervjuobjekter for vedkommende undersøkelse
- Bedre utnyttelse av massemedier, slik som er skissert i foregående avsnitt

Gjennom brukerundersøkelsen har vi fått vite at ikke bare næringsdrivende, men også ansatte i den sivile ytre etat og i kommunene ser på datainnsamling til Byrådet som en byrde. Flere gir uttrykk for at oppgavegiverne bør rådspørres når skjemaene lages, slik at det blir mulig å svare riktig. En vei å gå for å rette på dette, er å utvide samarbeidet med offentlige etater, kommuner, bransjeorganisasjoner og arbeidstakerorganisasjoner. Fagbladene vil også kunne nyttes i denne sammenheng. I tillegg bør et utvalg av oppgavegivere (de som fyller ut skjemaet) i en periode gis anledning til å komme med sine forslag til forbedringer av skjemaene, ved at det legges ved et ark som skal fylles ut. Her bør det være spørsmål om hvilke problemer utfyllingen byr på, og rubrikk for forslag til forbedringer og synspunkter på nytten av statistikken. Oppgavegiveren bør ha mulighet for å sende svarene anonymt. På den måten skulle det være mulig å få et inntrykk av om den kritikk som er kommet fram i brukerundersøkelsen har et reelt grunnlag, eller om det bare er et uttrykk for relativt få oppgavegiveres misnøye. De fleste liker å bli tatt med på råd, liker å føle at det de utfører er nyttig. På denne måten vil oppgavegiverne få inntrykk av at vi tar hensyn til dem i større utstrekning enn det er mulig gjennom de rådgivende utvalg.

Et relativt viktig ledd i Byråets informasjonsvirksomhet har vært tilbakerapportering til ulike kategorier av oppgavegivere, vesentlig de private. Bruk av tilbakerapportering i en enkelt form bør utvides. Det er viktig at også nye oppgavegivere får et inntrykk av formålet med undersøkelsen, gjerne gjennom eksempler fra tidligere undersøkelser. Byrådet bør tenke noe mindre i "fagbåser", og mer på det tverrfaglige og allmennnyttige i statistikkproduktene.

Ved drøftingen av mulighetene for å utnytte massemedier og bruk av andre tiltak har vi stort sett gått ut fra at de ressurser som er til rådighet, ikke vil bli vesentlig økt i programperioden. Det er heller ikke drøftet hvor hyppig og hvor godt de enkelte muligheter skal eller bør utnyttes, men vi har søkt å peke på muligheter som burde være realistiske.

7.5. Informasjonsvirksomheten internt

Som et ledd i den generelle informasjonsvirksomhet er det både ønskelig og nødvendig at medarbeiderne får kjennskap til markedsføringsplanene, hvordan de tenkes gjennomført og hvordan de selv skal kunne medvirke til gjennomføringen. Det bør derfor settes i gang en systematisk kursvirksomhet.

Kursinnholdet kan kort skisseres slik:

- Gjennomgå brukerstrukturen for statistikk om ulike emner, og derved øke kjennskapet til Byråets totale virksomhet
- Hvem som kan være potensielle brukere av statistikken
- Diskusjon om hvordan produktet bør presenteres for å tilfredsstille ulike brukergruppers behov - eventuelt avslutte med møter med brukere og oppgavegivere eller intervjuobjekter

Formålet med disse kursene skal altså være å øke den enkelte medarbeiders kjennskap til Byrådet generelt, og til arbeidet med statistikkproduksjonen på eget kontor/avdeling generelt. Kursvirksomheten skal ikke ha form av en-veis kommunikasjon fra Informasjonsavdelingen, men ta sikte på to-veis kommunikasjon. Kontorene/medarbeiderne må selv tenke over hvilke problemer de har i sin kommunikasjon med oppgavegivere og brukere, og komme med forslag til løsninger.

Slike kurs vil lette kommunikasjonen mellom Informasjonsavdelingen og fagkontorene. Informasjonsavdelingen bør ha som hovedoppgave å være koordinator og rådgiver i markedsføringsspørsmål, trekke opp hovedlinjer og lage tidsplaner, slik at det ikke oppstår uønskede kollisjoner mellom tiltak.

8. OPPSUMMERING AV TILTAKENE OG DRØFTING AV RESSURSBEHOVENE

Som en oppsummering av de foregående drøftinger vil vi her skissere de markedsførings- og informasjonstiltak som vil bli aktuelle i programperioden.

- 1) Følge opp brukerundersøkelsen og utvide og organisere samarbeidet med viktige brukergrupper både ved personlig kontakt (kurs/seminarer/møter) og ved distribusjon av informasjons- og undervisningsmaterieil
- 2) Bedre dokumentasjon ved overføring av grunnlaget for lister og oversikter over Byråets statistikkproduksjon til en metadatabase - eventuelt i samarbeid med andre institusjoner (nasjonale og nordiske)
- 3) Vurdere presentasjonssystem (serieinndeling) og presentasjonsform: hva skal presenteres i trykte publikasjoner, i tabeller etter brukernes spesifikasjoner, fra baser on-line, på mikrofiche o.l. eller via Teledata og tekst-TV. Overveie samarbeid med forlag på ulike plan
- 4) Vurdere ulike informasjonstiltak overfor oppgavegivere, som generelt kan bidra til at flest mulig forstår nytten av statistikk og verdien av Byråets arbeid som statistikkprodusent
- 5) Vurdere og organisere opplysningstjenesten overfor publikum, inklusive bibliotekstjenesten, og distribusjon av statistikken
- 6) Planlegge og gjennomføre aktiv informasjon til formidlere (opplysningstjenesten innen stat og kommuner, bibliotek, bokhandlere o.l.) og overfor mellomledd som journalister, lærere, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) og kommunedatasentralene
- 7) Redaksjon av fellespublikasjoner og pressemeldinger. Informasjonsavdelingen har ansvar for meldingene, og kan stoppe AS-meldinger som de mener bør endres
- 8) Mulighetene for ulike distribusjonsformer for betalt abonnement bør utredes. Samarbeidsforholdet med kommisjonærene, prissettingen på publikasjonene og avansene til bokhandlerne må justeres for å gi publikum lettere tilgang til publikasjonene

Gjennomføringen av et så vidt ambisiøst program vil kreve både personalmessige og økonomiske ressurser. Gjennomføringen kan ikke, og bør heller ikke, være avhengig av de ressurser som er tilgjengelig i Informasjonsavdelingen. Det må være en forutsetning at det innen alle kontorer og avdelinger avsettes personalressurser til markedsføring/informasjon, og at også eksterne institusjoner som Universitetsforlaget, Statens informasjonstjeneste (annonsering og trykksaker) og R-direktoratet (dokumentasjon) kontaktes når det kan være aktuelt.

Situasjonen i dag er den at de enkelte kontorene bare sporadisk har markedsføringstiltak i sine arbeidsprogrammer. Dette kan skyldes at det ikke foreligger noen klar forståelse av hva Byrådet mener med begrepet markedsføring, noe vi håper dette notatet vil bidra til å avklare.

For å løse personalressursproblemet kreves en avgjørelse om hvilke funksjoner som skal utføres av hvem. Det er også viktig at kontakten mellom fagkontor/forskningsavdeling eller -gruppe og Informasjonsavdelingen kommer i stand på et tidlig tidspunkt i planleggingen. Formålet må være effektivisering av de ressurser som er tilgjengelig, så lenge utsikten for tilleggsressurser er så små. Innen Informasjonsavdelingen vil det være ønskelig å få redusert ressursene som brukes til registrering av abonnement og inkasso av abonnementsavgifter o.l. ved effektivisering av rutinene (bruk av EDB).

Hovedformålet må være å få i gang et konstruktivt samarbeid med statistikkprodusentene om de oppgaver som ble summert opp først i dette kapitlet. Vi skisserer her to samarbeidsformer, som kan brukes parallelt, avhengig av oppgavens art eller karakter.

- i) Informasjonsavdelingen deltar aktivt i selve produktutviklingen som rådgivere, og får formelt ansvar for planlegging og koordinering av markedsførings- og informasjonstiltakene. Selve gjennomføringen av tiltakene blir tillagt de enkelte kontorer/avdelinger/grupper etter de retningslinjer som de sammen fastlegger, og som ledelsen godkjenner i form av konkrete prosjekter og tidsplaner.
- ii) Det opprettes prosjektgrupper etter svensk mønster. Gruppene skal bestå av folk fra fagkontorene/avdelinger/grupper med en representant fra Informasjonsavdelingen som koordinator. I Sverige er gruppene brukerorientert: skoleinformasjon, forskningsinformasjon, næringslivsinformasjon etc., men gruppene kunne også være emneorientert. Gruppene får ansvar for all informasjons- og markedsføringsvirksomhet overfor den/de brukergrupper eller markedssegmenter de skal dekke, og Informasjonsavdelingens representant i gruppene koordinerer planene sammen med sine kolleger i avdelingen.

Andre organisatoriske samarbeidsformer kan være aktuelle. Hensikten er å oppnå at planlagte tiltak blir gjennomført, og at arbeidet med markedsføringen koordineres både i tiltak og tid.

Et annet punkt er de økonomiske ressurser. Statens informasjonstjeneste har hittil betalt annonsering og layoutomkostninger ved enkelte brosjyrer. Dette er ordninger som kan falle bort, helt eller delvis. Brosjyrer og foldere til avgrensede målgrupper må Byrået bekoste selv. Dessuten er det behov for å lage bedre layout og illustrasjoner i de sentrale publikasjoner som Økonomisk utsyn, Sosialt utsyn, Miljøstatistikk og Statistisk årbok. Det tenkes her ikke så mye på omlegging av publikasjonenes omslag som på bedring av layout og presentasjonsform i innholdet. Alle trykte publikasjoner bør etter hvert få en mer profesjonell layout, bedre skrifttyper og figurer i tillegg til tabellene.

Det bør også avsettes ressurser til foredragsvirksomhet og reiser, koordinert av Informasjonsavdelingen både i innhold og reiserute, men gjerne gjennomført av fagspesialister eller en kombinasjon av fagekspertene og informasjonsfolkene.

Det vil også være ønskelig å få utarbeidet et emblem og en logo for Statistisk Sentralbyrå som kan gi gjenkjennelse, hva enten det brukes på brevpapir, på publikasjoner eller i brosjyrer, og ikke minst for bruk i Teledata og tekst-TV. Dette tas med i budsjettforslaget for 1984.

Etter hvert som markedsføringstiltakene kommer med i Informasjonsavdelingens årlige arbeidsprogrammer, skal de nødvendige ressurser søkes innpasset på Byråets budsjetter.